

T.B.M.M.
DEMOKRATİK TOPLUM PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 649
Tarih: 20-01-2004

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanununda Değişiklik yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Hasip KAPLAN
Şırnak Milletvekili

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon		Adalet		
Tarih: 27 Ocak 2004		F. No: 2/386		
Md.Y.	Müdür	D.Bşk.	G.Sek.Y.	Gen.Sek.
14	Kan			
BAŞKAN				

GENEL GEREKÇE

Gizli dinleme, telekulak, haberleşmenin ve kişilik haklarının ihlali gündemini koruyor. Anayasa Mahkemesinden, Genelkurmay Başkanlığına, Hükümetten muhalefete, bürokrasiden sıradan vatandaşa hemen herkes gizli dinlemeden şikayetçi, kaygılı. Adına "Çete" Gladio" veya "Kontr-Gerilla" ne denirse desin yasadışı suç örgütlerinin en çok başvurduğu bu yöntem sonucu ortalığa saçılanlar dehşet verici hale geldi. Teknoloji, bileşim, uydu yayınları derken, cep telefonlarından, böceklerle, lazer ışınlarından çanaklara, SMS, E-Mail, Internet üzerinden normal yaşamda hayatın her alanına giren gizli dinlemeyi en çok suç çeteleri, detektifler, özel takip, rekabet şirketleri, siyasi muhalifler hemen herkes ilgi alanı içinde görüyor. Gizlilik kaydı olan en üst düzey askeri görüşmeler, operasyonlar önceden Youtoba düşüyor.

Çıkar amaçlı suç ve terörle mücadele adı altında zaman, yer ve süre belirtilmeksizin çıkarılan matbu "arama kararları", uygulamada yaşanan dehşet verici sorumsuzluklar, yazılı ve görsel medyaya yansıyanlar güvenlik ortamının sifıra indiğini, hiç kimsenin güvencesinin kalmadığını, her yapılanında yapanın yanına kar kaldığı bir uygulama hukuk devletini derinden yaralıyor. Yabancı ajanlar cirit atıyor, yerli işbirlikçileri üç kuruşa ülkenin sırlarını satıyor. Siyaset, sivil alan, ticaret, asker, polis, yargıda tedirginlik had safhada. 2004 yılında TCK nun da haberleşme hürriyeti ve kişilik hakları alanında yapılan düzenlemeler etkili ve caydırıcı olamıyor.

Mikro ses kayıt cihazları, dijital ses ve telefon kayıt cihazları, lazer cihazları, casus kameralar, mikro kulaklıklar, dinleme sistemleri, GSM ortam dinleme, priz dinleme, flaş disk veya bilgisayardan dinleme, izleme, her türlü cihaz ortalıkta ekmek peynir gibi satılıyor. Tehdit, şantaj, kişilik haklarına saldırı, yasadışı menfaat sağlama, sıradan vaka haline geldi. Ceza yargılamasının en tartışılan delil türü olarak gizli dinleme kayıtları geçiyor, ortalıkta kasetlerden geçilmiyor.

Gizli dinleme, kişilerin özel hayatları kapsamındaki bilgilere izinsiz erişerek onların "özel hayat" haklarını ihlal eden bir durumdur. Özel hayat hakkı ya da mahremiyet hakkı olarak isimlendirilen ve gizli dinleme ile ihlal edilen bu hak, gerek Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi milletlerarası belgelerde gerekse de hemen hemen tüm ülkelerin anayasalarında, temel haklar kategorisine konulmuştur. Esasen gizli dinlemenin bir anayasal hak ihlali olduğu; dolaylı olarak 1950 Avrupa Temel Özgürlüklerin ve İnsan Haklarının Korunması Sözleşmesinin 8. maddesinde; Türkiye'de Anayasanın 22. maddesinde; belirtilmekte, cezai müeyyideler de TCK nun 133-140 maddelerinde belirtilmektedir.

İnsanlığın ulaştığı evrensel gelişmişlik seviyesi ve bu seviyede beliren ortak akıl, bireyin özel hayatını ve iletişimini, mutlak bir koruma altına almıştır. Bu koruma, sadece, kuvvetli bir suç şüphesinin varlığı halinde, suçla bozulan toplumsal barış ve huzurun yeniden tesisi amacıyla, başka yoldan delil elde imkanı da yoksa ve hakim tarafından karar verilmiş olması şartıyla askıya alınabilmektedir. Ortak akıl, "toplumsal gelişme imkanının açık tutulması" amacı ile, "bireysel özgürlüklerin azami seviyede gerçekleştirilip, korunması" gayesi arasındaki dengeyi, işte bu suretle tesis etmiştir. O halde, herhangi bir şahsın özel hayatına gizlice giren, özel iletişimini dinleyen ya da kaydeden kişi, kim olursa olsun, hukuka uygun olarak verilmiş bir hakim kararına dayanmıyorsa, suç işlemektedir. Bu kişinin yaptığı kayıt delil olamayacağı gibi, bu suretle elde ettiği bilgiyi, tanık olarak da beyan edemez; bu hususta verdiği beyan da mutlak olarak hukuka aykırıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 26.09.2004 tarih 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 132 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir.

Haberleşmenin gizliliğini ihlâl

MADDE 132. - (1) Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlâl eden kimse, iki yıldan beş yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu gizlilik ihlâli haberleşme içeriklerinin kaydı suretiyle gerçekleşirse, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse, üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın alenen ifşa eden kişi, üç yıldan altı yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

(4) Kişiler arasındaki haberleşmelerin içeriğinin, yasadışı suç örgütleri kanalıyla yapılması veya basın ve yayın yolu ile yayınlanması hâlinde, ceza yarı oranında artırılır.

Haberleşmenin gizliliğini ihlal edenler hakkında cezalar etkili ve caydırıcı olmadığı için artırılmıştır.

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 133 ncü maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir.

Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması

MADDE 133. - (1) Kişiler arasındaki alenî olmayan konuşmaları, taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın bir aletle dinleyen veya bunları bir ses alma cihazı ile kaydeden kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Katıldığı alenî olmayan bir söyleşiyi, diğer konuşanların rızası olmadan ses alma cihazı ile kayda alan kişi, üç yıldan beş yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda yazılı fiillerden biri işlenerek elde edildiği bilinen bilgilerden yarar sağlayan veya bunları başkalarına veren veya diğer kişilerin bilgi edinmelerini temin eden kişi, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması hâlinde de, ceza yarı oranında arttırılarak hükmolunur.

Yasadışı gizli dinlemeyi önlemek için cezalar arttırılarak etkili ve caydırıcı olması istenmiştir.

MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 134 ncü maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Özel hayatın gizliliğini ihlâl

MADDE 134. - (1) Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlâl eden kimse, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlâl edilmesi hâlinde, cezanın alt sınırı üç yıldan az olamaz.

(2) Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri ifşa eden kimse, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, ceza yarı oranında artırılır.

Cezaların arttırılması ile etkili ve caydırıcı olması hedeflenmiştir.

MADDE 4-5237 sayılı Kanunun 135 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Kişisel verilerin kaydedilmesi

MADDE 135. - (1) Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Kişilerin siyasî, felsefî veya dinî görüşlerine, ırkî kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlâkî eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin bilgileri kişisel veri olarak kaydeden kimse, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye altı aydan üç yıla kadar hapis cezası verilmesi az etkili ve caydırıcı olmadığı için cezalar arttırılmıştır. Kişilerin siyasî, felsefî veya dinî görüşlerine, ırkî kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlâkî eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin bilgileri kişisel veri olarak kaydeden kimse, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

MADDE 5-5237 sayılı Kanunun 136 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme

MADDE 136. - (1) Kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Uygulamada bu cezaların etkili olmadığı görülmüş ve arttırılmıştır.

MADDE 6-5237 sayılı Kanunun 137 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Nitelikli hâller

MADDE 137. - (1) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların;

- a) Kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle,
  - b) Belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle,
  - c) Yasadışı suç örgütlerinin amaçları için,
- İşlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(1) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların;

- a) Kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle,
- b) Belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle, İşlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Cezaların caydırıcılığı için "c" fıkrası yeni eklenmiş olup yasadışı suç örgütleri de bu kapsama dahil edilmiştir.

MADDE 7-5237 sayılı Kanunun 138 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Verileri yok etmeme

MADDE 138. - (1) Kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yükümlü olanlara görevlerini yerine getirmediklerinde üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir.

Cezalar artırılarak etkili ve caydırıcı olması istenmiştir.

MADDE -5237 sayılı Kanunun 139 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Şikâyet

MADDE 139. - (1) Kişisel verilerin kaydedilmesi, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme ve verileri yok etmeme dahil, bu bölümde yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı değildir.

Önceki hükümde “şikayete bağlı” olan suçlar çıkarılarak,şikayete bağlı olmadan resen soruşturma açılması sağlanmıştır.

MADDE 10-5237 sayılı Kanunun 140 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

MADDE 140. - (1) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında,sorumlu yöneticilerin cezai sorumluluğuna gidileceği gibi, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

MADDE 11- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRK CEZA KANUNUN ÖZEL HAYATA VE HAYATIN GİZLİ ALANINA KARŞI
SUÇLAR KANUNUNDA YER ALAN MADDELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 26.09.2004 tarih 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun 132 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir.

Haberleşmenin gizliliğini ihlâl

MADDE 132. - (1) Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlâl eden kimse, iki yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Bu gizlilik ihlâli haberleşme içeriklerinin kaydı suretiyle gerçekleşirse, üç yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse, üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın alenen ifşa eden kişi, üç yıldan altı yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Kişiler arasındaki haberleşmelerin içeriğinin,yasadışı suç örgütleri kanalıyla yapılması veya basın ve yayın yolu ile yayınlanması hâlinde, ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 133 ncü maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir.

Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması

MADDE 133. - (1) Kişiler arasındaki alenî olmayan konuşmaları, taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın bir aletle dinleyen veya bunları bir ses alma cihazı ile kaydeden kişi, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Katıldığı aleni olmayan bir söyleşiyi, diğer konuşanların rızası olmadan ses alma cihazı ile kayda alan kişi, üç yıldan beş yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda yazılı fiillerden biri işlenerek elde edildiği bilinen bilgilerden yarar sağlayan veya bunları başkalarına veren veya diğer kişilerin bilgi edinmelerini temin eden kişi, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması hâlinde de, ceza yarı oranında arttırılarak hükmolunur.

MADDE 3-5237 sayılı Kanunun 134 ncü maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Özel hayatın gizliliğini ihlâl

MADDE 134. - (1) Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlâl eden kimse, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlâl edilmesi hâlinde, cezanın alt sınırı üç yıldan az olamaz.

(2) Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri ifşa eden kimse, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 4-5237 sayılı Kanunun 135 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Kişisel verilerin kaydedilmesi

MADDE 135. - (1) Hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kimseye üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Kişilerin siyasî, felsefî veya dinî görüşlerine, ırkî kökenlerine; hukuka aykırı olarak ahlâkî eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin bilgileri kişisel veri olarak kaydeden kimse, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

MADDE 5-5237 sayılı Kanunun 136 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme

MADDE 136. - (1) Kişisel verileri, hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 6-5237 sayılı Kanunun 137 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Nitelikli hâller

MADDE 137. - (1) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların;

- a) Kamu görevlisi tarafından ve görevinin verdiği yetki kötüye kullanılmak suretiyle,
  - b) Belli bir meslek ve sanatın sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle,
  - c) Yasadışı suç örgütlerinin amaçları için,
- İşlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 7-5237 sayılı Kanunun 138 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Verileri yok etmeme

MADDE 138. - (1) Kanunların belirlediği sürelerin geçmiş olmasına karşın verileri sistem içinde yok etmekle yükümlü olanlara görevlerini yerine getirmediklerinde üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir.

MADDE -5237 sayılı Kanunun 139 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Şikâyet

MADDE 139. - (1) Kişisel verilerin kaydedilmesi, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme ve verileri yok etmeme dahil, bu bölümde yer alan suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı değildir.

MADDE 10-5237 sayılı Kanunun 140 nci maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

MADDE 140. - (1) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında, sorumlu yöneticilerin cezai sorumluluğuna gidileceği gibi, bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

MADDE 11- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Dr. İrfan NEZİROĞLU
Bakanlar ve Kararlar Müdürü